

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII W KLASACH V – VIII.

I. CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ.

1. Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.
2. Ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności.
3. Rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki.
4. Wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat.
5. Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji.
6. Wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej.
7. Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.

II. CELE OGÓLNEGO OCENIANIA.

1. Rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych.
2. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych z biologii i postępach w tym zakresie.
3. Pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu biologicznym.
4. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
5. Przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka.
6. Dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

III. CELE PRZEDMIOTOWEGO OCENIANIA .

Nauczanie biologii w szkole podstawowej ma na celu rozwijanie u uczniów chęci poznawania świata, kształtowanie u nich właściwej postawy wobec przyrody i środowiska. Człowiek jako integralna część tego świata powinien poznać podstawy jego funkcjonowania. Niezwykle istotnym aspektem nauczania biologii jest zdrowie, stąd w podstawie programowej

kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, zagadnienia dotyczące anatomii i fizjologii człowieka oraz ochrony jego zdrowia. Aby zrozumieć istotę nauki o życiu, nieodzowna jest także wiedza praktyczna. Stawianie pytań oraz wyszukiwanie odpowiedzi, zgodnie z metodą naukową, wymaga od ucznia nabycia szeregu umiejętności takich jak analizowanie różnorodnych źródeł informacji, planowanie i przeprowadzanie prostych doświadczeń oraz obserwacji w szkole i w terenie. Biologia jako nauka interdyscyplinarna kształtuje u uczniów myślenie naukowe i krytyczne podejście do informacji. Umiejętności te przydatne są zarówno w codziennym życiu, jak i w dalszej edukacji. Nauka biologii w szkole podstawowej umożliwi zatem uczniom nabycie niezbędnej wiedzy użytecznej w każdej sferze życia.

IV. NARZĘDZIA POMIARU I OBSERWACJI OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW.

Przedmiotem oceniania uczniów są:

- wiadomości
- umiejętności
- postawa ucznia i jego aktywność

Na lekcjach biologii oceniane są następujące obszary aktywności uczniów:

1. Prace pisemne – sprawdziany godzinne (sprawdziany podsumowujące poszczególne działy) i kartkówki (obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (nie muszą być wcześniej zapowiedziane, ale mogą).
2. Odpowiedzi ustne - (przynajmniej raz w semestrze) np.: swobodna wypowiedź na określony temat, charakteryzowanie procesów biologicznych, umiejętność wnioskowania przyczynowo - skutkowego itp. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.
3. Prace domowe.
4. Rozumienie i definiowanie terminów biologicznych.
5. Stosowanie języka biologicznego.
6. Stosowanie zdobytej wiedzy do przeprowadzania obserwacji i doświadczeń.
7. Praca z materiałami pomocniczymi (teksty źródłowe, klucze do oznaczania roślin, zwierząt).
8. Prace długoterminowe (projekty edukacyjne).
9. Praca w grupach.
10. Aktywność na lekcji oraz wkład pracy ucznia.
11. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego.

V. SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSĄGNIĘĆ UCZNIÓW.

I. Sposoby oceniania uczniów.

Osiągnięcia uczniów w klasach V – VIII wyrażone są ocenami w skali 1 do 6:

ocena celująca – 6

ocena bardzo dobra – 5

ocena dobra – 4

ocena dostateczna – 3

ocena dopuszczająca – 2

ocena niedostateczna – 1

II. Formy i metody oceniania:

- prace pisemne
- wypowiedzi ustne
- aktywność na lekcji
- prace domowe
- prace długoterminowe – projekty edukacyjne, atlasy, plakaty, zielniki, doświadczenia
- praca w grupie
- przygotowanie do lekcji
- udział w konkursach biologicznych
- zeszyt przedmiotowy

1. **Pisemne prace klasowe.**

- Pisemne prace klasowe są obowiązkowe.
- Zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, przeprowadzane są po zakończeniu każdego działu, a oddawane są w ciągu najpóźniej dwóch tygodni.
- W przypadku nieobecności usprawiedliwionej uczeń musi napisać pracę klasową w ciągu dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły.
- Uczeń może zgłosić chęć poprawy sprawdzianu w terminie nie dłuższym niż tydzień po oddaniu pracy przez nauczyciela.
- Uczeń, który uzyskał ze sprawdzianu ocenę niedostateczną poprawia go obowiązkowo.
- Oceny ze sprawdzianów mają najistotniejszy wpływ na ocenę półroczną i roczną.
- Sprawdziany oceniane są punktowo, a następnie przeliczane na skalę procentową odpowiadającą poszczególnym ocenom:

100% – 98% – celujący
97% - 90% - bardzo dobry
89% – 71% – dobry
70% – 50% – dostateczny
49% – 31% – dopuszczający
30% – 0% – niedostateczny

2. Kartkówki

Kartkówki obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji - mogą być zapowiadane przez nauczyciela, ale i nie muszą.

Kartkówki są obowiązkowe dla wszystkich uczniów.

Uczeń nieobecny ma obowiązek napisać kartkówkę w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

Kartkówki oceniane są punktowo, a następnie przeliczane na skalę procentową, tak jak jest to w przypadku sprawdzianów, testów godzinnych.

3. Nie przygotowania do lekcji.

Uczeń ma prawo być nie przygotowany do lekcji bez podania przyczyny raz w ciągu semestru, o ile zgłosi ten fakt przez lekcję (z wyjątkiem zaplanowanych sprawdzianów i lekcji powtórzeniowych).

4. Aktywność na lekcji.

Aktywność na lekcji oceniana jest znakiem „+” – za trzy takie znaki uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, zaś trzy znaki „- „, równają się ocenie niedostatecznej.

Uczniowie na lekcji mogą pracować samodzielnie lub w grupie.

Ocenę za pracę w grupie mogą otrzymać wszyscy członkowie zespołu lub indywidualni uczniowie.

5. Prace długoterminowe.

Uczniowie można również uzyskać ocenę z dodatkowych zadań i prac długoterminowych (np. projektu edukacyjnego, albumy, zielnika, doświadczenia domowego, kalendarza

pogody) przydzielanych przez nauczyciela oraz wyższą ocenę semestralną lub roczną z tytułu bardzo dobrych wyników na konkursie przedmiotowym.

6. Zeszyt przedmiotowy.

Uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu przedmiotowego.

7. Zadania domowe.

Obowiązkiem ucznia jest również odrabianie prac domowych.

Praca domowa może być oceniona.

Uczeń, który nie odrobił zadania domowego ma obowiązek zgłosić to nauczycielowi przed lekcją – bez podania przyczyn (nie dotyczy to zapowiedzianych prac klasowych). Nauczyciel odnotowuje ten fakt w rubryce „Praca domowa” jako „bz”. Jeżeli uczeń po raz trzeci nie odrobi zadania domowego otrzymuje ocenę niedostateczną. Jeżeli uczeń nie przyzna się do braku zadania nauczyciel ma prawo wpisać ocenę niedostateczną.

8. Za udział w konkursach uczeń może otrzymać ocenę cząstkową – 6.

9. Uczeń mający kłopoty w nauce może zgłosić się do nauczyciela z prośbą o dodatkową pomoc. Jej forma ustalana jest na bieżąco, wspólnie z uczniem. Mogą to być:

- dodatkowe konsultacje (po uzgodnieniu z nauczycielem)
- dodatkowe zadania, testy ułatwiające i przybliżające zrozumienie problemu.

VI. ZASADY USTALANIA OCENY SEMESTRALNEJ I ROCZNEJ.

1. Ocena śródroczna jest podsumowaniem osiągnięć edukacyjnych ucznia w pierwszym semestrze nauki.
2. Ocena roczna uwzględnia osiągnięcia edukacyjne ucznia zdobyte w ciągu całego roku.
3. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen uzyskanych przez ucznia.
4. Ocenę śródroczną i roczną wystawia nauczyciel po uwzględnieniu wszystkich form aktywności ucznia oraz wagi ocen cząstkowych.
5. Klasyfikacji semestralnej i rocznej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych, przy czym największe znaczenie mają oceny ze sprawdzianów, testów, w drugiej kolejności są to odpowiedzi ustne i kartkówki. Inne oceny mają charakter wspomagający.
6. Aby ustalić ocenę semestralną i roczną nauczyciel bierze pod uwagę średnią ważoną za poszczególne formy pracy, przyjmując odpowiednie wagi:

waga 6: testy, sprawdziany, prace klasowe, osiągnięcia w konkursach międzyszkolnych (przejście do kolejnego etapu)

waga 5: odpowiedzi ustne, dłuższe zadanie domowe, samodzielne przeprowadzenie i opracowanie wyników doświadczenia, osiągnięcia w konkursach szkolnych;

waga 4: kartkówki, długoterminowe projekty edukacyjne;

waga 3: prace domowe, prace domowe w zeszytach ćwiczeń, prace dodatkowe, aktywność na lekcjach, praca w grupach; prezentacje multimedialne;

waga 2: prezentacja referatów, przygotowanie do lekcji (zliczane „+” i „-”)

7. Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:

Średnia	Stopień
Poniżej 1,59	niedostateczny
Od 1,60 do 2,59	dopuszczający
Od 2,60 do 3,50	dostateczny
Od 3,51 do 4,50	dobry
Od 4,51 do 5,30	bardzo dobry
Od 5,31	celujący

8. Ocena śródroczna i końcowo roczna wystawiana jest na dwa tygodnie przed klasyfikacją.
9. O ocenie niedostatecznej nauczyciel informuje rodziców ucznia, nie krócej niż jeden miesiąc przed wystawieniem ocen.

Kryteria oceny śródrocznej i rocznej:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, będące efektem jego samodzielnej pracy,
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią biologiczną,
- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych, formułuje problemy i rozwiązuje je samodzielnie,
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk i procesów biologicznych,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,

- bierze udział w międzyszkolnych konkursach biologicznych, w kuratorskim konkursie z przedmiotu i osiąga wysokie wyniki
- proponuje nietypowe rozwiązania, selekcjonuje wiedzę, interpretuje zjawiska, tworzy hipotezy;
- w pracach pisemnych osiąga najczęściej od 98% do 100% punktów możliwych do zdobycia;
- wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy;

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- wykazuje szczególne zainteresowania biologią,
- wykazuje znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych zjawisk i procesów biologicznych;
- rozumie i stosuje zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów biologicznych;
- posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych, bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,
- planuje i przeprowadza obserwacje i doświadczenia biologiczne, samodzielnie wnioskuje w oparciu o ich wyniki;
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 90% do 97% punktów możliwych do zdobycia;
- wykonuje prace i zadania dodatkowe;
- zeszyt ucznia zasługuje na wyróżnienie

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- spełnia wszystkie wymagania z poziomu koniecznego i podstawowego, ponadto podejmuje udane próby rozwiązywania niektórych zadań i problemów z poziomu dopełniającego i rozszerzającego

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania;
- wykonuje proste obserwacje i preparaty mikroskopowe,
- w pracach pisemnych osiąga od 71% do 89% punktów;
- prowadzi prawidłowo zeszyt przedmiotowy.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- spełnia wszystkie wymagania z poziomu podstawowego;
- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii, oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- operuje podstawowymi terminami biologicznymi;
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności, potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy;
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym;
- w przypadku prac pisemnych osiąga od 50% do 70 % punktów.
- posiada zeszyt przedmiotowy i prowadzi go systematycznie

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- jest mało aktywny na lekcjach;
- w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 31% do 49% punktów;
- prowadzi zeszyt przedmiotowy

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami programowymi, koniecznymi do dalszego kształcenia,
- nie operuje nawet najprostszymi pojęciami biologicznymi;
- nie potrafi posługiwać się przyrządami biologicznymi,
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcjach;
- w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 30% punktów;
- nie prowadzi systematycznie zeszytu przedmiotowego

Wszystkie oceny jakie otrzymują uczniowie są jawne. Zarówno uczeń jak i rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo do obejrzenia prac pisemnych, jednak nie są one udostępniane do domu, ale przechowywane przez nauczyciela w szkole i udostępniane do wglądu. Rodzice są informowani o osiągnięciach swoich dzieci podczas zebrań ogólnych lub podczas indywidualnych spotkań z nauczycielem.